

MEDICINSKI FAKULTET			
Primjena	10.07.2025		
Org. jed.	Broj	Prilog	Vrijednos.
med	131/2		

На основу члана 16 став 3 и чл. 19, 21, 24 и 25 Закона о академском интегритету („Службени лист ЦГ“, број 17/19) и члана 32 став 1 тач. 25 и 28 Статута Универзитета Црне Горе („Билтен Универзитета Црне Горе“, бр. 337/15 и 447/18), Сенат Универзитета Црне Горе, на сједници од 8. 7. 2025. године, донио је

ПРАВИЛНИК О УТВРЂИВАЊУ КРШЕЊА АКАДЕМСКОГ ИНТЕГРИТЕТА НА УНИВЕРЗИТЕТУ ЦРНЕ ГОРЕ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет

Члан 1

Овим правилником уређују се број, састав, мандат, надлежност, начин рада и одлучивања Етичког одбора Универзитета Црне Горе (у даљем тексту: Етички одбор) у случајевима кршења академског интегритета, начин утврђивања кршења академског интегритета, као и мјере за кршење академског интегритета.

Употреба родно осјетљивог језика

Члан 2

Изрази који се у овом правилнику користе за физичка лица у мушком роду подразумијевају исте изразе у женском роду.

II. САСТАВ, НАДЛЕЖНОСТИ И НАЧИН ОДЛУЧИВАЊА ЕТИЧКОГ ОДБОРА

Број и састав Етичког одбора

Члан 3

Етички одбор има девет чланова, од којих се седам бира из реда академског особља, један из реда секретара организационих јединица Универзитета Црне Горе (у даљем тексту: Универзитет) и један из реда студената.

Чланове Етичког одбора бира Сенат, на предлог ректора, осим члана из реда студената кога бира Студентски парламент.

За члана Етичког одбора из реда академског особља и секретара организационих јединица Универзитета може бити изабрано лице које ужива лични и професионални интегритет.

За члана Етичког одбора из реда студената може бити изабрано лице коме нијесу изрицане мјере у дисциплинском поступку, нити у поступку утврђивања кршења академског интегритета.

Исто лице може бити више пута бирано за члана Етичког одбора.

Етички одбор има предсједника и замјеника предсједника, који се бирају из реда чланова Етичког одбора који су припадници академског особља, већином гласова чланова Етичког одбора.

Замјеник предсједника се бира на предлог предсједника Етичког одбора.

Замјеник предсједника помаже предсједнику у раду Етичког одбора и има права и обавезе предсједника у његовом одсуству.

Мандат Етичког одбора

Члан 4

Чланови Етичког одбора бирају се на период од три године, осим члана из реда студената који се бира на период од једне године.

Мандат члана Етичког одбора престаје:

- 1) истеком периода на који је изабран;
- 2) оставком;
- 3) разрешењем.

Етички одбор обавјештава ректора о истеку мандата члана Етичког одбора, шест мјесеци прије истека мандата тог члана.

Члан Етичког одбора коме је истекао период на који је изабран наставља са обављањем функције до именовања новог члана Етичког одбора.

Разрешење члана Етичког одбора

Члан 5

Члан Етичког одбора разрешава се у случају:

1) несавјесног и непрофесионалног обављања дужности (нпр. недолазак на сједнице Етичког одбора три пута узастопно без оправданог разлога, непоштовање рокова и сл.);

2) ако дуже од шест мјесеци непрекидно не обавља функцију члана Етичког одбора (привремена спријеченост за рад, одсуство и сл.);

3) ако му је изречена дисциплинска мјера за тежу повреду радне обавезе, односно тежу повреду обавезе студената;

4) ако му је изречена мјера за кршење академског интегритета;

5) ако је правоснажно осуђен за кривично дјело које се гони по службеној дужности и за које је прописана казна затвора преко шест мјесеци.

Иницијативу за разрешење члана Етичког одбора, са образложењем, ректору подноси Етички одбор.

Чланове Етичког одбора разрешава Сенат, на предлог ректора.

Секретар Етичког одбора

Члан 6

Стручне и административно-техничке послове за потребе Етичког одбора обавља секретар.

Секретара Етичког одбора одређује ректор, из реда запослених у стручној служби Универзитета.

Надлежност Етичког одбора

Члан 7

Етички одбор:

1) води поступак по предлогу за утврђивање кршења академског интегритета;

2) изриче мјере за кршење академског интегритета;

3) прати развој и примјену етичких начела и стандарда;

4) заузима начелне ставове о примјени Етичког кодекса Универзитета Црне Горе (у даљем тексту: Кодекс);

5) предлаже Сенату измјене Кодекса;

6) објављује образац предлога за утврђивање кршења академског интегритета;

7) припрема и објављује упутства, коментаре, анализе, мишљења и сл. који се односе на питања поштовања начела академског интегритета;

8) даје податке из евиденције о изреченим мјерама за кршење академског интегритета, на захтјев Управног одбора, односно ректора Универзитета, у поступку избора, односно именовања ректора, проректора, декана и продекана, као и на захтјев других органа Универзитета, у поступку избора, односно

именовања других лица;

9) сарађује са другим органима и тијелима Универзитета;

10) сарађује са органима и тијелима која се баве питањима етике на другим универзитетима у земљи и иностранству;

11) подноси Сенату годишњи извјештај о раду;

12) доноси пословник;

13) обавља и друге послове, у складу са законом и општим актима Универзитета.

Независност Етичког одбора

Члан 8

Етички одбор је независан у раду и одлучује на основу закона, Кодекса и овог правилника.

Јавност рада Етичког одбора

Члан 9

Јавност рада Етичког одбора остварује се објављивањем:

1) годишњег извјештаја о раду;

2) одлука Етичког одбора у складу са овим правилником;

3) начелних ставова;

4) образаца;

5) упутстава, коментара, анализа, мишљења и сл. који се односе на питања поштовања начела академског интегритета.

Начин рада и одлучивања Етичког одбора

Члан 10

Етички одбор ради и одлучује на сједницама.

Сједницу Етичког одбора сазива предсједник.

За пуноправно одлучивање Етичког одбора потребно је да сједници присуствује већина чланова.

Одлуке Етичког одбора доносе се већином гласова свих чланова.

У оправданим случајевима (хитност поступања, ванредне околности и сл.), сједница Етичког одбора може се одржати електронским путем.

Ближи начин рада Етичког одбора уређује се пословником.

Комисија, вијеће и друго радно тијело Етичког одбора

Члан 11

У зависности од садржаја предлога за утврђивање кршења академског интегритета, Етички одбор образује комисију или вијеће.

Комисија се образује у поступку утврђивања кршења академског интегритета који се односи на плагирање, фабриковање, фалсификовање, поклоњено ауторство и цитирање изван контекста.

Комисију чине три члана из исте или сродне научне области који се бирају из реда академског особља на Универзитету, у зависности од садржаја предлога за утврђивање кршења академског интегритета.

Чланове комисије, на захтјев Етичког одбора, предлаже вијеће организационе јединице Универзитета која је матична за област на коју се односи предлог за утврђивање кршења академског интегритета.

Вијеће се образује у поступку утврђивања кршења академског интегритета које не представља кршење академског интегритета из става 2 овог члана.

Вијеће чине три члана који се бирају из реда чланова Етичког одбора.
Комисија и вијеће независни су у свом раду.

За обављање других послова из оквира својих надлежности, Етички одбор може образовати и друго радно тијело.

Актом о образовању комисије, вијећа или другог радног тијела одређују се председник и чланови.

Акт из става 9 овог члана садржи задатак и рок за сачињавање извјештаја са предлогом, односно обављање задатог посла.

Изузеће

Члан 12

Члан комисије, вијећа или другог радног тијела, у случају постојања сукоба интереса, односно другог оправданог разлога, дужан је да, по пријему акта из члана 11 став 9 овог правилника, Етичком одбору без одлагања поднесе захтјев за изузеће у складу са законом којим се уређује парнични поступак.

Предлог за утврђивање кршења академског интегритета

Члан 13

Предлог за утврђивање кршења академског интегритета може да поднесе свако физичко или правно лице, у писаном или електронском облику, у року од годину дана од сазнања за учињени прекршај односно у року од 10 година од дана када је прекршај учињен.

Предлог из става 1 овог члана обавезно садржи:

1) име и презиме лица против кога се подноси предлог за утврђивање кршења академског интегритета, као и податке о звању, функцији, односно статусу тог лица на Универзитету (академско и друго особље; студент; лице које је стекло квалификацију на Универзитету; лице које је одбранило рад на Универзитету; лице које је објавило рад у издању Универзитета);

2) детаљан опис поступања лица против кога се подноси предлог, за које се тврди да представља кршење академског интегритета (нпр. вријеме, мјесто и начин повреде Кодекса и сл.);

3) образложење разлога због којих подносилац предлога за утврђивање кршења академског интегритета сматра да је дошло до кршења академског интегритета;

4) име и презиме и адресу пребивалишта, односно назив и адресу сједишта лица које подноси предлог за утврђивање кршења академског интегритета, број телефона и адресу за пријем електронске поште;

5) својеручни потпис подносиоца предлога за утврђивање кршења академског интегритета, ако је подносилац физичко лице, односно овлашћеног лица, ако је подносилац правно лице, односно квалификовани електронски потпис, ако се предлог подноси у електронском облику.

Уз предлог из става 1 овог члана достављају се одговарајући докази.

Изузетно од става 3 овог члана, подносилац предлога за утврђивање кршења академског интегритета не доставља доказе у случају кад се ради о законским претпоставкама и општепознатим чињеницама или кад се о подацима који представљају доказе воде службене евиденције.

Образац предлога из става 1 овог члана објављује се на интернет страници Етичког одбора.

III. УТВРЂИВАЊЕ КРШЕЊА АКАДЕМСКОГ ИНТЕГРИТЕТА КОЈЕ СЕ ОДНОСИ НА ПЛАГИРАЊЕ, ФАБРИКОВАЊЕ, ФАЛСИФИКОВАЊЕ, ПОКЛОЊЕНО АУТОРСТВО И ЦИТИРАЊЕ ИЗВАН КОНТЕКСТА

Поступање комисије и припрема извјештаја са предлогом

Члан 14

Кршење академског интегритета које се односи на плагирање, фабриковање, фалсификовање, поклоњено ауторство и цитирање изван контекста комисија утврђује:

- 1) непосредним упоређивањем;
- 2) коришћењем одговарајућих метода и стандарда, у зависности од специфичности научне, односно умјетничке области;
- 3) увидом у истраживачку документацију;
- 4) увидом у коришћену грађу;
- 5) другим врстама процјене, у зависности од облика кршења академског интегритета.

Приликом утврђивања кршења академског интегритета из става 1 овог члана комисија може да користи и резултате софтверске анализе.

Комисија је дужна да сачини и достави Етичком одбору извјештај који обавезно садржи: оцјену свих навода подносиоца предлога у вези са кршењем академског интегритета, оцјену достављених доказа, методе и друге врсте процјене којима се комисија користила приликом утврђивања кршења академског интегритета, као и предлог одлуке Етичког одбора у конкретном случају.

Изјашњење лица на извјештај са предлогом комисије

Члан 15

Извјештај са предлогом из члана 14 став 3 овог правилника Етички одбор доставља лицу против којег се води поступак, ради изјашњавања, у року од седам дана од дана пријема извјештаја.

Лице из става 1 овог члана доставља Етичком одбору, по правилу, писано изјашњење, у року који није краћи од осам односно дужи од 15 дана.

Изузетно, из оправданих разлога рок из става 2 овог члана може бити дужи од 15 дана.

Доношење одлуке Етичког одбора на основу извјештаја са предлогом комисије

Члан 16

На основу извјештаја са предлогом из члана 14 став 3 овог правилника, Етички одбор доноси одлуку о кршењу академског интегритета.

Одлуку из става 1 овог члана Етички одбор доноси након пријема изјашњења лица против којег се води поступак.

Ако лице из става 2 овог члана у остављеном року не достави изјашњење, Етички одбор доноси одлуку по истеку тог рока.

IV. УТВРЂИВАЊЕ ДРУГИХ ОБЛИКА КРШЕЊА АКАДЕМСКОГ ИНТЕГРИТЕТА

Поступање вијећа и припрема извјештаја са предлогом

Члан 17

Лицу против кога је покренут поступак за утврђивање кршења академског интегритета које не представља кршење академског интегритета из члана 11 став 2 овог правилника, вијеће доставља предлог за утврђивање кршења академског

интегритета, ради изјашњења.

Рок за достављање изјашњења вијећу не може бити краћи од пет ни дужи од осам дана.

Вијеће је дужно да, на основу навода и доказа подносиоца предлога датих у предлогу за утврђивање кршења академског интегритета, као и навода и доказа лица против кога је покренут поступак датих у изјашњењу, сачини и достави Етичком одбору извјештај са предлогом одлуке у конкретном случају.

Ако на основу предлога за утврђивање кршења академског интегритета и достављеног изјашњења не може да сачини извјештај са предлогом, вијеће може да закаже усмену расправу на коју се позивају подносилац предлога за утврђивање кршења академског интегритета, лице против кога је покренут поступак, свједоци и друга заинтересована лица.

На предлог странака може се заказати усмена расправа.

Усмена расправа се може одржати и у одсуству лица против кога је покренут поступак, ако је уредно позвано, а своје одсуство није оправдао.

Након одржане усмене расправе, вијеће је дужно да сачини и достави Етичком одбору извјештај који обавезно садржи: оцјену свих навода и доказа подносиоца предлога датих у предлогу за утврђивање кршења академског интегритета и на усменој расправи, оцјену свих навода и доказа лица против кога је покренут поступак датих у изјашњењу и на усменој расправи, као и предлог одлуке Етичког одбора у конкретном случају.

Кршење академског интегритета вијеће утврђује на основу доказа прибављених у току поступка и резултата усмене расправе, ако је спроведена.

Доношење одлуке Етичког одбора на основу извјештаја са предлогом вијећа

Члан 18

На основу извјештаја са предлогом, из члана 17 овог правилника, Етички одбор доноси одлуку о кршењу академског интегритета.

Одлука из става 1 овог члана мора да садржи све елементе у складу са одредбама закона о управном поступку.

V. МЈЕРЕ, ТРОШКОВИ ПОСТУПКА И ЕВИДЕНЦИЈА

Мјере за кршење академског интегритета

Члан 19

За кршење академског интегритета Етички одбор може изрећи сљедеће мјере:

- 1) усмену опомену;
- 2) опомену;
- 3) јавну опомену, са објављивањем на сједници Сената Универзитета;
- 4) јавну осуду, са објављивањем на сједници Сената Универзитета;
- 5) јавну осуду, са објављивањем у „Билтену Универзитета Црне Горе”.

Мјере из става 1 овог члана Етички одбор изриче у зависности од тежине утврђеног кршења академског интегритета, штете која је нанесена угледу Универзитета и процјене да ли ће изречена мјера довољно утицати на лице коме се изриче да не понови кршење академског интегритета.

Усмена опомена се изриче лицу које се недолично понаша у току поступка за утврђивање кршења академског интегритета.

Опомена се изриче у виду писаног упозорења, без објављивања.

Одлуке са изреченим мјерама из става 1 тач. 1 и 2 овог члана не уносе се у досије лица коме су изречене.

Одлуке са изреченим мјерама из става 1 тач. 3, 4 и 5 овог члана Етички одбор доставља органима и организационим јединицама Универзитета ради уноса у досије лица коме су те мјере изречене.

Одлука са изреченом мјером из става 1 тачка 3 овог члана чува се у досијеу лица коме је та мјера изречена три године од дана правоснажности одлуке.

Одлуке са изреченим мјерама из става 1 тач. 4 и 5 овог члана чувају се у досијеу лица коме су те мјере изречене трајно.

Трошкови поступка

Члан 20

Поступак пред Етичким одбором је бесплатан, а свака страна сноси своје трошкове.

Евиденција одлука о кршењу академског интегритета

Члан 21

О одлукама о кршењу академског интегритета Етички одбор води евиденцију, која садржи:

- 1) име и презиме лица коме је изречена мјера из члана 19 став 1 овог правилника;
- 2) назив органа, односно организационе јединице Универзитета у којој је то лице запослено или на други начин ангажовано, односно на којој је објавило рад или стекло квалификацију или на којој студира;
- 3) облик кршења академског интегритета;
- 4) изречену мјеру;
- 5) број и датум доношења одлуке;
- 6) напомену.

Након истека рока из члана 19 став 7 овог правилника, приликом издавања извода из евиденције на захтјев заинтересованог лица, Етички одбор неће наводити податке о изреченој мјери из члана 19 став 1 тачка 3 овог правилника.

Подаци из евиденције из става 1 овог члана издају се у складу са законом који уређује заштиту података о личности.

VI. ПРЕЛАЗНА И ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Започети поступци

Члан 22

Поступци започети до дана ступања на снагу овог правилника окончаће се по прописима по којима су започети.

Ступање на снагу

Члан 23

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Билтену Универзитета Црне Горе“.

Број: 09-431/21

Подгорица, 8. 7. 2025. године

СЕНАТ УНИВЕРЗИТЕТА ЦРНЕ ГОРЕ

Предсједник,

Проф. др Владимир Божовић, ректор

На основу члана 9 став 2 Закона о академском интегритету („Службени лист ЦГ“, број 17/19) и члана 32 став 1 тачка 23 Статута Универзитета Црне Горе („Билтен Универзитета Црне Горе“, бр. 337/15 и 447/18), Сенат Универзитета Црне Горе, на сједници од 8. 7. 2025. године, донио је

ЕТИЧКИ КОДЕКС УНИВЕРЗИТЕТА ЦРНЕ ГОРЕ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет

Члан 1

Овим кодексом уређују се морална и професионална начела, етички стандарди и правила етичког понашања на Универзитету Црне Горе (у даљем тексту: Универзитет).

Примјена

Члан 2

Етички кодекс Универзитета Црне Горе (у даљем тексту: Кодекс) примјењује се, у професионалном и јавном дјеловању, на академско особље и студенте (у даљем тексту: академска заједница), као и на стручно и научно особље и друга лица која су запослена или на други начин ангажована на Универзитету (у даљем тексту: друго особље).

Лица из става 1 овог члана обавезују се да ће досљедно поштовати Кодекс, водећи рачуна о интересу Универзитета, о свом угледу и достојанству, као и о угледу и достојанству лица са којима сарађују, односно о интересу цјелокупне друштвене заједнице, са свијешћу о одговорности за очување и заштиту животне средине.

Дужност Универзитета је да заштити лица из става 1 овог члана која, због поштовања Кодекса, трпе штетне посљедице.

Циљ

Члан 3

Овим Кодексом обезбјеђује се очување и унапређење достојанства професије, академског интегритета и угледа Универзитета, као и заштита моралних вриједности и подизање свијести о одговорности свих чланова академске заједнице и другог особља, ради остваривања мисије Универзитета.

Кодексом се промовишу академске слободе, као и одговорно остваривање права и извршавање обавеза у научноистраживачком, умјетничком, стручном и наставном раду и наглашава цивилизовани однос између свих чланова академске заједнице и другог особља.

Кодексом се доприноси очувању и даљем унапређењу статуса академске заједнице као заједнице коју карактерише културна, друштвена, политичка, филозофска, вјерска и економска разноврсност која у значајној мјери условљава успјешност и резултате те заједнице.

Остваривање и унапређивање Кодекса

Члан 4

Органи Универзитета и организационих јединица Универзитета дужни су да се старају о остваривању и унапређивању моралних и професионалних начела, етичких стандарда и правила етичког понашања на Универзитету.

Органи из става 1 овог члана дужни су да континуирано и на адекватан начин (нпр. усмено, путем интернет странице и огласне табле, издавањем брошура и сл.) упознају чланове академске заједнице и друго особље са Кодексом и прописима којима се уређују њихова права и обавезе.

Универзитет промовише академске слободе, академске стандарде, добре академске обичаје и правила добре академске праксе у научноистраживачком, умјетничком, стручном и наставном раду.

Други поступци

Члан 5

Поступци који се, у складу са посебним актом Универзитета, воде због кршења Кодекса, одвојени су и не представљају замјену за вођење дисциплинског, парничног, кривичног, прекршајног и другог поступка који се води у складу са законом, колективним уговором или општим актом Универзитета.

Употреба родно осјетљивог језика

Члан 6

Изрази који се у овом Кодексу користе за физичка лица у мушком роду подразумијевају исте изразе у женском роду.

II. МОРАЛНА И ПРОФЕСИОНАЛНА НАЧЕЛА

Начела

Члан 7

Чланови академске заједнице и друго особље, као и органи Универзитета и организационих јединица Универзитета, дужни су да се, сагласно Закону о академском интегритету и Етичкој пovelји, придржавају сљедећих начела:

- 1) начело академске честитости;
- 2) начело објективности;
- 3) начело отворености;
- 4) начело слободе у настави и истраживању;
- 5) начело одговорности.

Поред начела из става 1 овог члана, чланови академске заједнице и друго особље, као и органи Универзитета и организационих јединица Универзитета дужни су да се придржавају и других, Уставом и законом утврђених начела, као што су: забрана изазивања мржње; забрана дискриминације; поштовање достојанства и неповредивости личности; слобода мисли, савјести и вјероисповијести; слобода изражавања; слобода стваралаштва; поштовање националне, етничке, културне и вјерске посебности и др.

Академска честитост

Члан 8

Академска честитост заснива се на самосталности и личном интегритету у научноистраживачком, умјетничком, стручном и наставном раду, као и поштовању туђег рада и дјела.

Самосталност и лични интегритет чланова академске заједнице и другог особља стиче се и развија кроз процесе потраге за знањем, истраживања, тумачења и примјене резултата туђих истраживања у свом раду и структурирања сопствених истраживања.

Поштовање туђег рада и дјела у научноистраживачком, умјетничком, стручном и наставном раду подразумијева строго поштовање ауторских права других лица и препознавање доприноса било којег лица које је учествовало у конципирању, планирању и извођењу истраживачког пројекта или садржаја одређеног облика.

Универзитет је посвећен остваривању моралне и друге заштите интелектуалне својине и нарочито је одговоран за континуирано упознавање студената са правилима академског интегритета, правилима за коришћење радова других аутора, односно правилима цитирања и навођења тих радова, као и правилима коришћења генеративних алата вјештачке интелигенције у учењу, спровођењу истраживања, изради задатака и писању радова.

Универзитет пружа подршку и заштиту иновативном раду.

Задатак је чланова академске заједнице и другог особља да се досљедно старају о поштовању начела академске честитости и да позивају на одговорност за свако кршење тог начела.

Објективност

Члан 9

Објективност у академским, истраживачким, административним, пословним и управљачким дјелатностима на Универзитету постиже се кроз критичко размишљање, дискусије и расправе о знању које се ствара и преноси, развијање компетентности, критичко посматрање чињеница, упоређивање и супротстављање гледишта и релевантних извора, отвореност за иновације и креативност, употребу одговарајућих метода и поступака, изношење и заступање различитих мишљења, без искључивања изражавања критичких ставова и уз поштовање мишљења појединца.

Предрасуде и пристрасност било које врсте не смију да утичу на објективност у дјелатностима из става 1 овог члана.

Отвореност

Члан 10

Отвореност у научноистраживачком, умјетничком, стручном и наставном раду огледа се у доступности јавности и научним и академским мрежама резултата истраживања чланова академске заједнице.

Отвореност из става 1 овог члана може бити ограничена само ако би објављивање резултата истраживања прејудиирало научноистраживачке активности чланова академске заједнице, при чему се мора обезбиједити да ови резултати буду у што је могуће већој мјери доступни јавности и научним и академским мрежама.

Ради постизања отворености из става 1 овог члана, Универзитет обезбјеђује транспарентне процедуре, у складу са законом.

Слобода у настави и истраживању

Члан 11

Академска слобода у научноистраживачком, умјетничком, стручном и наставном раду основни је услов и обилјежје тог рада, примарна је вриједност универзитетског живота и од суштинског је значаја за развој, размјену и пренос знања, као и за иновације и креативност.

Чланови академске заједнице у свом раду треба да буду вођени принципима слободе научног и умјетничког стваралаштва у духу одговорног, објективног и поштенострагања за истином, стицања и преношења знања.

Академска слобода на Универзитету остварује се у границама општеприхваћених вриједности и стандарда карактеристичних за академску заједницу, као и закона и других прописа, о чему се нарочито мора водити рачуна кад се научноистраживачки и умјетнички радови израђују уз коришћење генеричких алата вјештачке интелигенције.

Универзитет је дужан да штити чланове академске заједнице од сваког покушаја ограничавања или ускраћивања слободе у научноистраживачком, умјетничком, стручном и наставном раду.

Универзитет је дужан да подстиче слободу мишљења и изражавања мишљења, као основне вриједности на којима почива академска слобода.

Професионална слобода, научна радозналост, умјетничка креативност и истраживачки дух не могу бити оправдање за повреду основних права човјека и достојанства колега или других лица.

Одговорност

Члан 12

Одговорност Универзитета према друштву и академској заједници огледа се у поштовању стандарда квалитета и етичких правила, промовисању изврсности, као и очувању и унапређивању академског интегритета.

Промовисање и остваривање изврсности, као заједничког добра академске и друштвене заједнице у цјелини, подразумева постицање високог нивоа квалитета образовања и истраживачких достигнућа, одржавање високих стандарда етичког понашања у истраживању и настави, допринос развоју друштва примјеном резултата истраживања у пракси, подстицање континуираног усавршавања и професионалног развоја академског особља и др.

Академска заједница треба да буде отворена за критичко сагледавање њене свеукупне дјелатности од стране друштва, да преиспитује сврху своје дјелатности, као и потенцијалне посљедице те дјелатности по друштво.

Забрана дискриминације

Члан 13

На Универзитету је забрањена посредна и непосредна дискриминација по основу расе, боје коже, националне припадности, друштвеног или етничког поријекла, везе са неким мањинским народом или мањинском националном заједницом, језика, вјере или увјерења, политичког или другог мишљења, пола, промјене пола, родног идентитета, сексуалне оријентације и/или интерсексуалних карактеристика, здравственог стања, инвалидитета, старосне доби, имовног стања, брачног или породичног стања, припадности групи или претпоставци о припадности групи, политичкој партији или другој организацији, као и другог личног својства.

Пристанак члана академске заједнице или другог особља на дискриминацију не ослобађа од одговорности члана академске заједнице или другог особља који врши дискриминацију, даје инструкцију или подстиче на вршење дискриминације.

Нико на Универзитету не смије да трпи штетне посљедице због пријављивања случаја дискриминације, давања исказа пред надлежним органом или тијелом Универзитета или нуђењем доказа у случајевима у којима се испитује постојање дискриминације.

Универзитет је дужан да члановима академске заједнице и другом особљу обезбиједи једнаке услове за остваривање права и обавеза, исказивање интелектуалних способности и напредовање.

III. ПРАВИЛА ЕТИЧКОГ ПОНАШАЊА

Забрана сукоба интереса

Члан 14

Забрањен је непримјерен утицај, злоупотреба позиције ауторитета и свака друга врста дјеловања која има за циљ стварање повлашћеног положаја појединца или групе на Универзитету.

Чланови академске заједнице и друго особље дужни су да избјегавају сукоб интереса и не смију радњама и активностима које проистичу из обављања њихових академских дужности и професионалних обавеза себе и са собом повезана лица стављати у повлашћен положај у односу на друга лица, нити свој приватни интерес стављати испред интереса професије и Универзитета.

Повезаним лицима из става 2 овог члана сматрају се лица која су са чланом академске заједнице и другог особља сродници у правој линији и у побочној линији до другог степена сродства, сродници по тазбини до првог степена сродства, брачни и ванбрачни супружници, партнери у заједници живота лица истог пола, усвојиоци и усвојеници, чланови заједничког домаћинства, као и друга физичка или правна лица са којима успоставља или је успоставио пословни, политички или лични однос.

Приликом обављања приватних дјелатности, чланови академске заједнице и друго особље не смију да користе назив и лого Универзитета, нити било које друго универзитетско обиљежје, чиме би се стварао утисак универзитетског ауторитета и злоупотребљавао углед Универзитета ради остваривања личног, политичког или другог интереса.

У раду на Универзитету забрањено је свако политичко дјеловање.

Забрана примања поклона

Члан 15

Чланови академске заједнице и друго особље не смију да траже, примају, нити подстичу примање поклона, услуга или друге користи за себе или друго лице ако би то посредно или непосредно утицало на њихову објективност и испуњавање професионалних обавеза.

Поштовање права интелектуалне својине

Члан 16

Припадници академске заједнице гарантују за изворност (оригиналност) својих објављених научних радова и умјетничких дјела и одговорни су за тачно и поштено приказивање и навођење информација о поријеклу идеја и навода којима су се у раду користили.

Чланови академске заједнице дужни су да поштују права интелектуалне својине.

Дозвољено је дословно навођење (цитирање) туђег ауторског дјела које је на законит начин постало доступно јавности, ради научног истраживања, наставе, критике, полемике, рецензије или осврта, у мјери оправданој сврхом која се жели постићи, на начин да се мора означити извор и име аутора.

Дозвољено је јавно извођење или сценско приказивање ауторског дјела у облику непосредног проучавања у настави или у продукцијама које су везане за наставу, у

обиму оправданом образовном сврхом која се жели постићи, ако се ауторско дјело не користи ради остваривања непосредне или посредне имовинске или друге користи за установу, организатора или треће лице, ако извођачи не примају накнаду за извођење тог ауторског дјела и ако не наплаћују улазнице.

Припадници академске заједнице не смију деформисати или сличним радњама измијенити туђа ауторска дјела и друге духовне творевине, нити их користити на начин који угрожава част и углед твораца тих духовних творевина, осим у оквиру озбиљне критике у књижевном или умјетничком дјелу.

Озбиљном критиком из става 5 овог члана сматра се критика која у себи садржи елементе на основу којих се може доћи до разрешења проблема на који се том критиком указује, а нијесу усмјерени на саму личност аутора дјела које се критикује.

Најтежи облици кршења академског интегритета

Члан 17

Плагирање, фабриковање и фалсификовање у научном истраживању сматрају се најтежим облицима кршења академског интегритета.

Плагирање

Члан 18

Забрањено је преузимање туђег ауторског дјела или дијела тог ауторског дјела, туђих битних научних сазнања или њихових дјелова, хипотеза, теорија, метода, података до којих се дошло научним истраживањем без означавања аутора или спровођење друге сличне радње приказујући их као аутентично своје дјело, у циљу прибављања личне користи (плагирање).

Забрањено је преписивање дијела текста или цјелокупног текста, методе, идеје, алгоритма, слике, графикона од другог аутора, без наводника и цитата у проценту који је посебним актом Универзитета прописан као онај због којег се покреће поступак провјере пред Етичким одбором (директни плагијат).

Приликом одређивања процента из става 2 овог члана, из текста који је предмет испитивања у смислу овог члана искључује се дио текста у ком су наведене референце.

Забрањено је преписивање сопственог текста у дјеловима или у цјелости без навођења оригиналног извора и представљање истог као потпуно новог дјела (аутоплагијат).

Забрањено је преузимање укупног смисла или појединих идеја туђег текста без навођења аутора (парафразирање без референце).

Фабриковање и фалсификовање у научном истраживању

Члан 19

Забрањено је измишљање података и резултата научног истраживања и њихово објављивање (фабриковање у научном истраживању).

Забрањено је мијењање и преправљање података и резултата научног истраживања и њихово публикување (фалсификовање у научном истраживању).

Поклоњено ауторство и цитирање изван контекста

Члан 20

Забрањена је куповина туђих радова (семинарски, мастер, докторски и научни радови и друга дјела литературе), као и писање радова у име и за рачун другог у цјелости или у дијелу (поклоњено ауторство).

Забрањено је преписивање или парафразирање текста уз навођење аутора, али у другом контексту (цитирање изван контекста).

Измишљање и преправљање препорука и лажно представљање академских достигнућа

Члан 21

Забрањено је измишљање или преправљање препорука и лажно представљање академских достигнућа у научноистраживачком, умјетничком, стручном и наставном раду.

Неосновано пријављивање и недолично понашање у току поступка

Члан 22

Неосновано пријављивање чланова академске заједнице и другог особља за кршење етичких начела и правила представља недозвољено понашање којим се крши Кодекс.

Недолично понашање чланова академске заједнице и другог особља у току поступка за утврђивање кршења академског интегритета (нпр. вријеђање чланова Етичког одбора, других учесника у поступку, пријетње, викање и сл.) представља недозвољено понашање којим се крши Кодекс.

Професионална одговорност у настави

Члан 23

Чланови академске заједнице имају право и дужност да непрекидно унапређују сопствена знања и компетенције, развијају и подстичу критичку мисао, уздижу академске слободе и слободу духа, правично користе, шире и преносе знања и у сваком другом погледу испољавају поштење.

Академско особље је слободно да развија оригинални метод истраживања и сопствени стил предавања, који не могу бити супротни важећим прописима, стандардима рада и етичким начелима Универзитета.

Истраживање, умјетничка и наставна дјелатност на Универзитету морају бити морално и интелектуално независни од сваког политичког ауторитета и економске моћи.

Највиша одговорност чланова академске заједнице је допринос интелектуалном развоју студената и усвајању знања.

Чланови академске заједнице који изводе наставу дужни су да:

- 1) се понашају у складу са начелима академске слободе, етичке и интелектуалне одговорности, његују вриједности разноврсног мишљења, систематске сумње и личне иницијативе;
- 2) промовишу услове слободног духа и да шире појам академске слободе;
- 3) достижу и унапређују стандарде квалитета, посебно у развоју наставних програма, међуинституционалној сарадњи, програмима мобилности и интегрисаних програма студија, обуке и истраживања;
- 4) промовишу хуманистичке принципе и људска права, развијају интелектуалне вјештине, подржавају развој толеранције и отворености и подстичу професионалну радозналост;
- 5) постижу и преносе студентима највиши ниво научних сазнања;
- 6) поштују образовне циљеве, стратегије и стандарде Универзитета у интересу развоја студената;

7) обезбиједи репрезентативност, релевантност, тачност и прецизност садржаја предмета;

8) се супротставе свим облицима вршења притиска у вези са оцјењивањем студената, као и да се приликом оцјењивања студената искључиво воде слjedeћим критеријумима: знање, разумијевање и уложени труд;

9) обезбиједи транспарентност и јавност испита;

10) обезбиједи објективан, поуздан и уједначен систем провјере рада и оцјењивања студената;

11) вреднују рад студената отворено, праведно, објективно и благовремено;

12) не толеришу и да онемогуће преписивање и друге облике обмањивања и превара од стране студената приликом провјере знања;

13) студентима укажу на понашање које је супротно овом Кодексу;

14) уложи разуман труд да заштите студенте од околности које су штетне по њихово учење, здравље или безбједност.

Чланови академске заједнице не смију посредно или непосредно искоришћавати, злоупотребљавати, уцјењивати и дискриминисати студенте, нити се према њима понашати на недоличан или други начин који вријеђа њихово достојанство.

Чланови академске заједнице не смију условљавати испуњење наставних обавеза студената и полагање испита куповином одређене литературе или других наставних помагала, сексуалним понудама и уцјенама, као и материјалним и другим изнудама.

Чланови академске заједнице не смију спречавати студенте да предузимају независно истраживање у трагању за знањем, нити спречавати приступ различитим гледиштима.

Чланови академске заједнице не смију подстицати, прихватати или обављати послове противно угледу професије и академске заједнице.

Одговорност студената и одговорност према студентима

Члан 24

Студенти су дужни да поштују достојанство осталих чланова академске заједнице и другог особља, да се у комуникацији са њима опходе уз поштовање и уважавање примјерено академској заједници, као и да своје академске слободе остварују уз поштовање важећих прописа, етичких правила и вриједности академске заједнице.

Студенти су дужни да поштују права, обавезе и академски интегритет других студената.

Забрањено је подстицање или помагање студената у активном или пасивном непоштовању одредби овог Кодекса, као и учешће у радњама супротним Кодексу.

Студенти су дужни да, у складу са важећим прописима, уговором о студирању и овим Кодексом испуњавају своје обавезе, да воде рачуна о академској честитости и о томе да им је првенствени циљ постизање изврсности, као и да се понашају цивилизовано, с поштовањем и без предрасуда.

Забрањен је сваки облик преписивања и коришћења недозвољених средстава и литературе на испитима и другим облицима провјере знања, полагање испита и других провјера знања за другог односно ангажовања другог лица за полагање испита и других провјера знања, као и других видова варања и помагања од стране студената, укључујући коришћење генеричких алата вјештачке интелигенције на начин који није у складу са правилима Универзитета о коришћењу тих алата.

Право је студената да уживају пуну људску и интелектуалну слободу.

Забрањено је онемогућавање несметаног учешћа студента у било ком облику наставе или провјере знања, осим у случају кад се студент понаша супротно општим актима Универзитета и уговору о студирању.

Чланови академске заједнице и друго особље дужни су да поштују достојанство студената и да, као повјерљиве, чувају информације и податке које су као такве добили од студената.

Одговорност према запосленима

Члан 25

Чланови академске заједнице и друго особље дужни су да његују колегијалне односе засноване на међусобном уважавању, култури аргументованог дијалога, поштовању људског достојанства и разумијевању, водећи рачуна о заједничким академским вриједностима.

Забрањено је свако активно или пасивно понашање на раду или у вези са радом према запосленом или групи запослених на Универзитету, које се понавља, а које има за циљ или представља повреду достојанства, угледа, личног и професионалног интегритета запосленог и које изазива страх или ствара непријатељско, понижавајуће или увредљиво окружење, погоршава услове рада или доводи до тога да се запослени изолује или наведе да на сопствену иницијативу откаже уговор о раду или други уговор, као и подстицање или навођење других на таква понашања (забрана мобинга).

Чланови академске заједнице и друго особље имају моралну и колегијалну обавезу да једни другима укажу на неетичко понашање, како би се то понашање благовремено кориговало и спријечиле његове посљедице.

Чланови академске заједнице са академским звањем дужни су да поштују и бране стваралачку слободу сарадника у настави.

Менторски однос мора почивати на међусобном уважавању и поштовању права интелектуалне својине и других права остварених током научноистраживачког и умјетничког рада у оквиру тог односа, без искоришћавања надређености менторског положаја.

Недопуштено је, у испољавању критичке мисли на Универзитету, фаворизовање радова неког аутора или уздржавање од упућивања критике на радове тог аутора које је засновано на личном интересу, као и игнорисање туђих радова због професионалне или личне нетрпељивости.

Забрањено је да се, као услов за напредовање, реферат за избор у академско звање кандидата потписује на начин који је супротан актима Универзитета и утврђеним критеријумима, због стицања материјалне или неке друге користи, противуслуге, пријатељства или другог личног односа.

Одговорност према Универзитету

Члан 26

Чланови академске заједнице и друго особље дужни су да штите углед Универзитета и да се у свом раду, дјеловању и понашању придржавају етичких начела, начела научне истине и критичности, као и да поступају по свом најбољем знању, савјесно, поштено, културно и посвећено.

Чланови академске заједнице имају право на самостално јавно иступање и слободу изражавања пред публиком, у медијима и публикацијама, као и на друге облике дјеловања за добробит заједнице, при чему њихови ставови и мишљења не представљају ставове Универзитета.

Ако чланови академске заједнице јавно иступају у име Универзитета, по одобрењу Ректора, дужни су да ставове Универзитета саопште уз поштовање угледа Универзитета и достојанства професије и колега.

Чланови академске заједнице са академским звањем дужни су да у свим јавним наступима и дјеловању промовишу хуманистичке вриједности, чувају лично и професионално достојанство колега и углед професије и академске заједнице, као и да се према саговорницима односе са поштовањем.

Поступање чланова академске заједнице и другог особља у складу са ст. 1 и 2 овог члана не ограничава академску слободу да критикују и предлажу измјену правила.

Недопуштено је недолично понашање у универзитетском простору и нарушавање изгледа простора.

Неприхватљив је несавјестан однос према имовини Универзитета.

Несавјесним односом из става 7 овог члана сматра се уништавање, отуђење, оштећење или умањивање вриједности имовине Универзитета на други начин, као и несавјесно располагање средствима Универзитета.

Протекционизам, непримјерен утицај, уцјене и притисци, мито и корупција и други облици нечасног утицања на кршење стручних критеријума и стандарда у обављању академских послова представљају најгрубљу повреду правила академског понашања.

Друштвена мисија

Члан 27

Чланови академске заједнице и друго особље дужни су да, у свом раду и дјеловању усмјереном на остваривање мисије Универзитета, брину и о интересима државе Црне Горе, кроз његовање аргументоване расправе, критике, толеранције, као и одговорног и поштеног трагања за најбољим рјешењима.

Чланови академске заједнице имају право да преиспитују и критикују друштвене вриједности у трагању за истином.

Чланови академске заједнице са академским звањем дужни су да својим ауторитетом и личним примјером заступају позитивне академске вриједности и да их преносе на ширу друштвену заједницу.

Чланови академске заједнице и друго особље нарочито су дужни да својим радом и дјеловањем доприносе заштити животне средине.

Поступање у случају непоштовања Кодекса

Члан 28

Чланови академске заједнице и друго особље дужни су да укажу на кршење Кодекса од стране члана академске заједнице или другог особља надлежном органу, у складу са актом Универзитета.

Кад члан академске заједнице и другог особља оцијени да се од њега захтијева дјеловање које је у супротности са овим Кодексом или његовим личним, научним и интелектуалним увјерењима или савјешћу, дужан је да о томе обавијести непосредно надређеног и надлежне органе Универзитета.

IV. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Престанак важења

Члан 29

Даном ступања на снагу овог Кодекса престаје да важи Етички кодекс Универзитета Црне Горе („Билтен Универзитета Црне Горе“, број 467/19).

Ступање на снагу

Члан 30

Овај Кодекс ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Билтену Универзитета Црне Горе“.

СЕНАТ УНИВЕРЗИТЕТА ЦРНЕ ГОРЕ

Предсједник,

Проф. др Владимир Божовић, ректор